

CAMPI QUI PUGUI, QUE ARRIBEN ELS POETES

VALERIA PUJOL: L'ANTIESNOB

Valerià Pujol

Lluitarem amb força,
lluïtarem amb tota la força.

RAIMON

Valerià Pujol, nat el 52 a Premià de Dalt, com aquells nobles que surten a la pel·lícula *Passeig per l'amor i la mort*, té una honorable senyera, els mots d'en Raimon que encapçalen el present escrit; però si l'haguéssim de definir li diríem l'antiesnobista, entenent per esnobisme la definició de Philippe du Puy de Clinchamps (1):

—L'esnob pretén ser l'iniciat dins d'un cercle.

—Aquest cercle no persegueix altra finalitat que l'admiració mútua.

—Assaig de síntesi, on hi trobem la jerarquia dels esnobs i la creença de superioritat i diferència envers la resta, la plebe o l'altri.

I la lectura d'aquest llibre, «*El crit i la paraula*» (2), ho deixa entreveure perfectament:

No ho sé
Només ho sabrem
quan sentirem la remor de sepulcres que
[s'obren.

I aquest antiesnobisme el fa parlar d'una

temàtica vella com l'home, d'unes situacions interiors de reflexió envers els condicionaments que conclouen fatalment: vivim sota la llosa:

Sota el pes de la llosa hem viscut.
Sota el pes de la llosa vivim.
Sota el pes de la llosa estimem
noies

—per un moment hem oblidat antics pre-
[judicis i noves conquestes—.

Una noia amb contagi
d'infinites veritats ara lliures
ha agitat la mà.

Braços i cuixes oberts,
ara hem engendrat un nou mort sota la
[llosa.

El tema de la sang, de la infinita fortuna de la sang, de la mort (**Fa temps que vaig oblidar la meua mort / per pensar només en la teua**), de l'alienació (**Ets només un home / que es deixa emportar / com l'aigua d'un riu**) deixa, malgrat tot, una esclatxa per a l'esperança: **I de sobte recordes / que les mans feixuges / tenen el timó a dues passes.**

Com tots els primers llibres pot no ser agosarat comentar la falta de preparació, és a dir l'aiguabarreig temàtic i formal amb què s'omplenen les fulles, però aquesta nota s'esmena fàcilment amb el temps, segons Ferrater Mora, l'important dels llibres de poesia és que el poeta tingui fusta de tal. I creiem, fins i tot a despit de la sentenciositat i l'absoluta manca de ritme d'algun poema, que Valerià Pujol en té, de fusta.

Però els poemes d'«*El crit i la paraula*» són molt diferents a les primeres proves, en revistes locals que no hem pogut llegir, i en el poema que té a la segona antologia «*Amadeu Oller*». Aquest poema és senzillament l'intent de voler reflectir la immensa problemàtica personal en uns vint-i-cinc versos i, cosa normal, l'estavellada no es fa pregar, d'aquesta manera, mirant la lleu evolució, podem assegurar que Valerià Pujol té coses per dir i les dirà cada vegada més ben dites. Es un llarg camí el del poeta conscient. I ens cal alegrar-nos per tenir un poeta autèntic, amb un aspre camí per davant, que defuig l'atalall i la dreuera i és honest. Com diu Foix comentant el que detesta més: «**Els qui escriuen, a sou, ritmes falsos, i rims, / i ells amb ells es coronen...**». No és aquest el cas de Valerià Pujol que té la vista ferma vers un horitzó llunyà però nostre. La seva poesia ve a ser el cant a cau d'orella a la vora del foc casolà hivernal mentre espetarreguen les redoltes dels veïns arbres. Molts dels poemes no aporten res de nou, ja se sap el que diuen, tenen també un tractament formal poc elaborat i, en resum, la temàtica ve a ser fluixa. Exemple palés pot ser: **Cantaré els infants qui moren:**

Cantaré els infants qui moren
sota les rodes dels carros
que guïen cabdills i brètols.

Cridaré amb la gorja cremada
al costat del camí
per on passa la fera
i brandaré un bastó,
un petit cinglant
que només fueteja
les cares ferotges.

I qui sap
si saltaré a la pols de les roderes
i aixecaré les mans
en un crit suprem
i cauré tot seguit
destroçat per les rodes.

I aquesta poesia té el seu públic, que esperem s'hagi abocat vers l'editorial Arimany, car el xicot s'ho mereix i l'estímul dels lectors fa catalitzar la creació en donar efectivitat a la desitjada comunicació. El llibre té un títol fònic i explícit, s'hi anteposa el bram al mot, per explicar-nos la importància que té l'acció davant les converses divagants i pixavagants. La solitud d'un poble marí, no pas en temporades estiuenques òbviament, és potser un altre factor clau, juntament amb el caràcter del poeta, reclòs en un món interior davant la impossibilitat de fer l'exterior a la seva mesura. I segueix el crit, segueix la paraula, amb el desig d'una felix conjunció, d'una unió veritable, entre llengua i home:

Em trobo llunyà
sense uns ulls, un crit i una paraula.
Sento lentament
el grapejar de les hores damunt del meu
[cos
i el ric-ric anguniós dels corcs a la fusta.

(...)

Potser un dia,
caminant amb el cap cot
i les mans esmaperdudes,
retrobaré
uns ulls, un crit i una paraula.

Esperem-ho.

JOSEP M. FIGUERES

(1) PHILIPPE DU PUY DE CLINCHAMPS. **El esnobismo**. Editorial Universitaria de Buenos Aires. Cuadernos de Eudeba, 177. Buenos Aires. 1968. pàg. 56. No podem resistir la temptació de copiar una quarteta davant l'increment que pren aquesta fauna:

S comme Satisfait de Soi, Sot et Sufficient;
N comme Nigaud, Niais, Nul et Néant;
O comme Orgueil, Ostentatoire et Oscillant;
B comme Biscornu, Blasé et Bêtifiant.

No ofereixo la traducció, com fem sempre, davant la impossibilitat de respectar els jocs de paraules.

(2) VALERIA PUJOL. «*El crit i la paraula*». Editorial Arimany. Barcelona, 1973.